

Az EU aktív támogatásával létrejön a szegedi szuperlézert is magában foglaló Európai Kutatási Infrastruktúra Konzorcium

A legnagyobb magyarországi kutatási infrastruktúra, a szegedi ELI szuperlézer központ jövőjéről tárgyalt Brüsszelben Pálinkás József, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke.

A 80 milliárd forintból megvalósult hazai létesítmény a Csehországban és Romániában hasonló nagyságú forrásból megépült lézerkutatási központokkal együtt várhatóan 2019-től működik majd teljes kapacitással, a három ELI-intézmény kormányzati képviselői és az Európai Bizottság kutatásért felelős biztosa már most megállapodtak, hogy a berendezések egy Európai Kutatási Konzorcium részeként hogyan teszik majd lehetővé a világ színvonalú kutatásokat.

„Magyarország egyedülálló lézerkutatási infrastruktúrát helyezett üzembe idén a cseh és a román partnerintézménnyel való konzorciális együttműködés pedig tovább növeli a kihasználás perspektíváit, valamint biztosítja a fenntartás közös, uniós finanszírozásának lehetőségét.” – hangsúlyozta Pálinkás József az ELI-t érintő, december 1-i brüsszeli tárgyalás eredményeit ismertetve. Hozzátette: a prágai és bukaresti létesítményekkel kiegészülve olyan kutatási infrastruktúra jön létre, amely világelső a maga nemében, és a szakterület legkiválóbb kutatóit vonzhatja a régióba.

Az NKFI Hivatal elnöke hozzátette: a brüsszeli tárgyalás után a Versenyképességi Tanács ülésén Carlos Moedas hangsúlyozta, hogy az ELI létrehozását támogató, annak kialakításában szerepet vállaló tagállamokat az Európai Bizottság a fenntartás finanszírozásában való részvételre is ösztönzi. Az uniós biztos példaértékűnek nevezte az ELI infrastruktúrák megépítését és a konzorcium létrehozását a hasonló uniós fejlesztéseken dolgozók számára. Mint mondta, a projekt kiváló példa az uniós kutatási és innovációs keretprogramja, a Horizont 2020 és a strukturális alapok közötti szinergiák megteremtésére.

Az NKFI Hivatal elnöke elmondta: ha az ELI megszerzi az ERIC (European Research Infrastructure Consortium) minősítést, az a külső felhasználók bekapcsolódását is megkönnyíti a rendkívül költséges infrastruktúra hosszú távú fenntartásába. A minősítést összetett szempontrendszer alapján nyerheti el egy-egy kiemelt uniós kutatási infrastruktúra: ennek része, hogy az új létesítménynek jelentős hozzáadott értéket kell adnia az uniós kutatói közösség számára, előre egyeztetett szabályok szerint hozzáférést biztosítva a kutatóknak. Emellett, hogy konzorciumi formában hatékonyabban összehangolhatók a kutatói közösségnek nyújtott szolgáltatások, az is lehetővé válik, hogy a fenntartási költségek jelentős részét a kutatási kapacitásokból részesedni kívánó, emiatt a konzorciumhoz társuló szervezetek tagdíjaiból fedezzék. Emellett az ERIC státusszal rendelkező kutatási infrastruktúrák fenntartását az Európai Unió is támogatja, így az ELI intézményekbe beruházó cseh, magyar és román kormánynak a költségek kisebb részét kell majd fedeznie.

Az ERIC minősítés megszerzése érdekében a magyar, a román és a cseh partner vállalta, hogy 2018. március 31-ig kialakítják az együttműködés egységes finanszírozási modelljét, és 2018 nyaráig benyújtják pályázatukat az ERIC minősítésre. Emellett arról is megállapodtak, hogy a konzorcium vezetésében háromévente váltják egymást, a konzorcium székhelye pedig a konzorciumvezetéssel együtt rotálódik.

Az ELI Európai Kutatási Infrastruktúra Konzorciummá (European Research Infrastructure Consortium, ERIC) minősítésének elindításáról szóló tárgyaláson a hazai beruházás tulajdonosi jogait gyakorló NKFI Hivatal elnöke, valamint Puiu Lucian Georgescu, Románia kutatási és innovációs minisztere és Václav Velčovský cseh oktatási miniszterhelyettes mellett részt vett Carlos Moedas az Európai Bizottság kutatásért, tudományért és innovációért felelős biztos, Robert-Jan Smits kutatásért és innovációért felelős főigazgató, továbbá a regionális politika uniós biztosának képviselőjében Nicola de Michelis kabinetfőnök, részt vett továbbá az egyeztetésen Fülöp Zsolt, az ELI konzorcium nemzetközi koordinációjáért felelős rendkívüli követ.

További információ:

A szegedi lézerközpont 2014–2020 között a legnagyobb – 85%-ban uniós forrásból megvalósuló – kutatási célú beruházás Magyarországon, amely elsősorban attoszekundumos lézerimpulzusok előállítására szakosodik. Ennek révén megfigyelhetővé válnak a molekulákon belül zajló ultragyors elemi folyamatok a fizika, a biológia, a kémia, valamint az orvosi és anyagtudományok területén zajló kutatásokhoz. A magyar ELI-létesítmény mellett Csehországban nagy teljesítményű másodlagos lézerforrás, Romániában pedig a lézerek magfizikai alkalmazásainak vizsgálatát lehetővé tévő fotonukleáris kutatóközpont jön létre.

[Szegeden nyílnak meg a tudomány új távlatai](#)

[A világ minden tájáról várja a kutatókat a szegedi lézeres kutatóközpont](#)

[Spanyolország is érdeklődik a szegedi lézerközpont iránt](#)

[Berlin támogatja a szegedi lézerközpontot hasznosító nemzetközi konzorcium megalapítását](#)

[Rendkívüli követ a szegedi ELI lézerközpont kapacitásainak nemzetközi hasznosításáért](#)

Budapest, 2017. december 4.